

AMAÇLAR VE ARAÇLAR VEYA GÜNÜMÜZDEKİ OLAYLARIN GÜN IŞIĞINDA
TARİHE BİR BAKIŞ

Stanislav Kondraşov, İzvestiya gazetesi politik gözlemcisi

Politik bir olay ancak tarihsel geçmişi ile birlikte ele alındığında doğru bir şekilde değerlendirilebilir. Kuşkusuz geleceği de gözönüne alarak yapılan bir değerlendirme daha da iyi olurdu. Ama ne yazık ki, bu, gelecek hakkında bugünden kehatte bulunmak olur. Bugün hakkında objektif ve kapsamlı bir şekilde yargıya varma olanakını yalnızca tarih veriyor.

Gorbaçov'un Birleşmiş Milletleri ziyareti son otuz yıl öncesinin olayalarını hatırlattı. Başka bir Sovyet lideri, Nikita Hruşev, 19 Eylül ve 13 Ekim 1960 tarihleri arasındaki yaklaşık bir ayı BM'de geçirmişti.

İki ziyaret arasındaki zaman dilimi tarihsel önemdeki olaylarla doludur. ~~1960~~ Bu dönem, Sovyet düşünce yapısında meydana gelen önemli gelişmeleri de içerir. Dünün ve bugünün politik bakış açıları arasındaki çarpıcı değişiklikler, iki olayın iki anantar kelimesi, yani "troyka" (üçlü) ve "perestroyka" (~~devrimci dönüşüm~~ ^{yeniden yapılanma}) ile açık bir şekilde ifade edilebilir. "Troyka" unutuldu gitti. Bugün yalnızca diplomatik çevrelerde sözü ediliyor. 1960 sonbaharında ise bütün dünyanın dilindeydi. O zaman genel sekreterliğini Dag Hammerskjold'un yürüttüğü BM'nin Kongo sorunundaki ~~marşal tutumundan~~ rahatsız olan Hruşev, dünyanın sosyalist, kapitalist ve tarafsız (bağlantısız) ülkeler olarak bölünmesini ve buna uygun olarak, ayrıcalığı saklı tutulmak kaydıyla, BM sekreterliği ^{nde} yapılacak değişikliklerle bir yerine üç genel sekreterin tayin edilmesini istemişti. "Troyka" kelimesi böyle ortaya çıktı. Hruşev ^{özünde} zamanlar batılı güçlerce yönetilen BM örgütünde eşit temsil ve katılma hakkı ilkesinin uygulanmasında ısrarlı ^{mişti} yalnızca. "Troyka" kelimesi, geleceği de hesaba katan, daha geniş stratejik amaçlar taşıyan bir tasarımı da ifade ediyordu.

Biz bu durumda bütün bu olup bitenler karşısında sessizliğe mi gömü-
lelim, yaksa zaman zaman Hruşev'in bu "sınıfsal yaklaşımı" gibi yön-
temlere başvuran ve karşımızdakileri "Amerikan emperyalizminin kukla-
ları" gibi niteleyip onları hor gören davranışları da içeren katı
bir yeni diplomatik tavır içine mi girelim derken; Hruşev'in bu ha-
reketi batıda hemen "ayakkabı diplomasisi" diye ün saldı. Yine de bütün
bunlar olayın özünü gözden kaçırmayacağını umduğumuz detaylardır.
Bugünkü konumlardan geriye bakıldığında tarihin dramı açıkça görüle-
bilir. Kuşkusuz ki, Hruşev •barışçıl ^{bir insandı} ve halkımızın barışçıl ^{isteklerini}
~~günü~~ dile getirmişti. Fakat yaptığı değerlendirmeler Stalinist doğma-
tizmi içeriyor, doğrudan uzaklaşıyor ve karşı tarafın saldırganlığı-
nı aşırı derecede abartıyordu. ABD ve diğer batılı güçlere karşı çı-
karken seçtiği yöntemler, uzun erimde, barış hedeflerine erişmeyi
yakınlaştırmak bir yana, daha da uzaklaştırıyordu. Çağımızın kavram-
larıyla konuşursak, onun ülkeler arasındaki ilişkilere yaklaşımının
(bizim yaklaşımımızın!) ideolojik olmanın da ötesinde bir yaklaşım
olduğu söylenebilir. Barış içinde bir arada yaşamının ilkelerini dile
getirmekle birlikte, "sizin işinizi ^{bitireceğiz}" gibi Amerikalılara
karşı nefreti körükleyen ifadeleri tekrarlamaktan da geri kalmazdı.
Her ülkenin kendi istediği sistemi seçme hakkını tanır ama "kapita-
list sistemin yok edilmesi toplumun gelişmesinde temel noktadır"
görüşünde de ısrar ederdi. Yakın zamana kadar bizim ideologlarımız
tarafından ^{da} sürekli ileri sürülen bu tabloya göre, Amerikan halkı iyi
ve barışçıdır, fakat ABD hükümeti kötü ve saldırgandır ve halkı değil
yalnızca Wall Street başlarını temsil etmektedir. Ben kuşkusuz bunun
tam tersine, basitleştirilmiş bir tablo çizmek ve Amerikan demokrasi-
sinin işleyişini idealleştirmek istemiyorum. Fakat ^{bu,} Amerikan hükümeti
^{ile} sürekli kırıklenen Amerikan halkının ^{çok kıbaca ve} doğru görüşlü olabileceği gibi
hatalı ^{bu şekilde} karşı konumlarda ^{bulunmasıydı} olabilir. "Lütfen bizi ısırmayın, bizi
ısıırıyorsunuz" diyordu televizyon yorumcusu David Saskind Hruşev'e.
Hruşev'de yanıt veriyordu: "Hayır, bizi ısırman sizsiniz. U-2'nin görevi
sizin bizi ısırmanız değilmiydi?"

1 Mayıs 1960'da Sverdlovs yakınlarında düşen Amerikalıların yüksek uçuş yapan araştırma uçağı olayı, o dönemde Sovyetler ve Amerikalılar arasında ençok gürültü koparan konuların başında geliyordu. Bugün ise araştırma uyduları çok daha yükseklerde bulunuyorlar ve uluslararası nükleer füze sistemleriyle ~~orada~~ donatılmış olarak uluslararası yaşamın bir parçası olarak kabul edildiler. Fakat o zamanlar U-2 olayı ve yakalanan pilotu beklenmeyen bir krize yol açmış, Paris zirve konferansında bir araya gelen dört güç (SSCB, ABD, İngiltere ve Fransa) arasındaki görüşmelerin kesilmesine ve Başkan Eisenhower'ın SSCB'ne yapacağı ziyaretin ertelenmesine ve uzun erimde de, okyanusun öte yanında Genel Kurul oturumunda ~~Hruşev~~ Hruşev'e karşı haklı bir tepkinin doğmasına neden olmuştu. Aynı yılın 1 Temmuz'unda, durumu daha da kötüleş-tiren başka bir olay olmuş, başka bir Amerikan/askeri uçağı olan RB-47 Kola Yarımadasında Sovyet hava sahasına girdiği için düşürülmüştü. Bu olaydan sonra Washington oldukça sıkıntılı bir duruma girmiş ve Başkan Eisenhower Amerikan hükümeti ile birlikte, askeri faaliyetlerini gizli tutan bir güce karşı keşif operasyonları hakkını ilkesel olarak saklı tutarak, keşif uçuşlarını ertelemiştir.

Böylece, suni olarak kışkırtılmış izlenimi veren bulanık bir havada gürültülü, hatta bir kukla gösterisi gibi görünen olaylar sonunda, endişe verici ~~şekilde~~ bir gerginlik yaratıldı. yaygınlaştı

~~Herşey bir yane~~ 1960 yılı, Afrika'nın kurtuluş yılı olarak tarihe geçti. Eski sömürgeler birbiri ardına bağımsızlıklarını ilan ettiler. Sovyetler Birliği bu süreci coşkuyla selamladı. ^{Ancak} Yeni bağımsızlığını kazanmış Belçika Kongo'su'nda ~~ise~~, eski sömürge sahiplerinin kışkırtmasıyla ansızın bir kavga patlak verdi. Ayrılıkçılar Başbakan Lumumba'yı öldürdüler. Bunun üzerine, Moskova'nın dediğine göre buraya, emperyalizmin tezgahladığı bu suikast planına yardımcı olmak için BM Barış Gücü indirildi. ^{BM Genel Sekreterliğini yürüten kişiyle} ~~bu~~ O zaman, / Hruşev'in "ABD teknelci sermayesi nin uşağı" diye nitelediği ve yine onun dediğine göre BM'den kovulan ve aynı yıl aynı Kongo'da bir uçak kazasında ölen İsveçli aristokrat

ve mistik Hammarskjold ~~BM Genel Sekreteri~~ idi. Bütün bunlar ve aynı zamanda Kruşev'in New York üzerine "hücum ve hamle" diye nitelendirdiği, tarihsel sömürge ülkelerin ve halkların bağımsızlıklarını kabul eden deklarasyon ve bizim konumumuzu hiç de güçlendirmeyen bir şekilde BM yönetimine yapılan kişisel hücumlar, büyük karışıklıklara yol açtı. Bütün bu olup bitenlerin, ~~bu~~ bizim geçmiş tarihimizi ele alan eserlerimiz ~~ya~~ ^{ya ele alınması, da} yanıtlanması gerekir. ~~bu~~ bunları yeniden ele ~~alın~~ ^{alın} ~~ve~~ ^{değiştirilmesi.} üzerlerinde yeniden düşünmek gerekir. ~~perekiyor.~~

Kruşev'in 1960 yılındaki dış politika üzerine açıklamalarının ikinci cildinde yer alan ve 300 sayfa tutan BM'deki konuşmaları ve raporları ~~öğretici değer taşıyor.~~ ^{öğretici değer taşıyor.} ~~bu~~ ^{bu} ~~eserlerle~~ ^{eserlerle} okunuyor. Bu eski dökümanlar o zamanın damgasını taşıyor. Böylece bunları okuyun ~~ca~~ ^{ca} ~~da~~ ^{da} bugün bizlerin ne kadar uzun yol kadettiğimizi görüyoruz. Sovyet lideri iki uçak olayında da tehlikeli bir oyun oynamıştı. Amerika'nın görüşleri gözönüne alınınca bizde halk arasında bu, batı kamuoyuna karşı propaganda açısından haklı görülebilirdi. Batılı politik çevrelere göre ise bu tehlikeli oyun başarısızlık anlamına geliyordu.

Kruşev'in BM ve "tekelci kapitalin diğer ülkeleri" hakkında çok az bilgisi vardı. Ne yazık ki, bu özellik birçok Sovyet liderinin de ortak özelliği idi. Kruşev onları anlayamadı ve anlamak da istemedi. Daha madenci olarak çalıştığı gençlik yıllarından gelen "kuramcılık" ve "eylemcilik" ihtirasıyla kapitalizmden nefret ediyordu. ^{Buna karşın} Ne zaman kapitalist sistemin bir temsilcisini görse (bu Başkan Eisenhower veya bir gazeteci olabilir) hakaret edici sözler sarfetmemek için kendini tutuyor ve ~~tüm~~ ^{tüm} ~~değ~~ ^{değ} ~~görülmüşüne~~ ^{görülmüşüne} karşın insancıl, iyi huylu, sempatik bir tavır içine giriyordu. O zamanın politik dilinde var olmayan ve onun sahte bir şekilde sergilediği bu özellik, bugün perestroyka bayrağına büyük harflerle yazılıyor. ^{Bu genel insanlıktır} ~~bu~~ ^{bu} ~~genel~~ ^{genel} ~~olarak~~ ^{olarak} ~~insalcıllık~~ ^{insancılık} ~~ve~~ ^{ve} ~~sadece~~ ^{sadece} ~~insancılık,~~ ^{insancılık,} ~~yardımsözerlik ve~~ ^{yardımsözerlik ve} ~~sevecenlik~~ ^{sevecenlik} ~~gibi~~ ^{gibi} ~~özelliklerdir.~~ ^{özelliklerdir.} ^(Bu sözün aynısı ya da benzeri)

~~Ermenistan'ın en vakıfsız izi gibi~~, Bu özellik, Stalin döneminin/ide-
ologları ve politikacıları tarafından halkımızdan kazanıp alınmış-
olandır. Bu özellik bizi Ermenistan'daki depremin kurbanlarına ~~yardımları~~
~~yardımları~~ dışarıdan yapılan yardımları ikircim göstermede
kabul etmeye teşvik ~~etmektedir~~ etmektedir, ki bunu daha yakın zamana
kadar öfkeyle reddedebilirdik. Sonuç olarak İngiliz itfaiyecilerinin
özel eğitilmiş köpekleriyle Fransız ve Amerikan kurtarma ekiplerini
felaketten iki-üç gün sonra ülkemizde memnuniyetle karşıladık ve
onlara istihbarat servislerinin ajanları olduklarını ~~hiç~~
kuşku ~~Sanırsanız~~ yöneltmedik.

Karl Marks ihmalciliğin şeytani bir güç olduğunu söylemişti
ve Marksistleri bunun dışında bırakmıştı. Bu şeytani güç dogma-
varır,
tizimle birleşince sınırsız boyutlara/~~uyuşuk kafalar~~ uyuşuk kafalar ve
kariyerist kişiler için uygun olan, gelişmenin yasalarını bir dizi
ebedi gerçekler olarak görmeye kadar varabilen bir özelliğe ulaşar
~~İdeolojiye~~ İdeolojiye dayalı bir dünya görüşü, gerçek dünyayı
çarpıtılmamış bir şekilde algılıyorsa iyidir. İşte ~~gerçek dünyayı~~
~~gerçek dünyayı~~ Hruşçev ve maiyetini ~~gerçek dün-~~ gerçek dün-
vayı çarpıtmadan görmedikleri yeteneğinden yoksundular. Onlar kapita-
lizmin, başta da ABD kapitalizminin canlılığını ve muazzam faaliyet
gücünü küçümsediler; bilimsel-teknik devrimin elektronik atını
ilk eyleyecek olanın özel işletmenin olacağını öngöremediler.
Onlar aynı zamanda Batının saldırganlığını da abarttılar. Hruşçev
eski sömürge ülkelerine ekonomik gelişmelerini hızlandıracakları
ve düzeylerini/ileri ^{bir kuşaklık dönem içerisinde} ülkelerinkine çıkaracakları yolunda güvence
verdi. Hruşçev kuşkusuz Gorbaçov'un geçenlerde BM kürsüsünde sözün
ettiği ~~şimdiki~~ felaket düzeyindeki ~~borçları~~ borçları öngöre-
mezdi.

Bu büyük gafı nasıl açıklayabiliriz? Belki birçok temel

olgunun bilinmemesiyle, gelişme eğilimlerinin yanlış anlaşılmasıyla, insanları her dinde olduğu gibi mucizelere inandıran çarpıtılmış ve dogmatik Marksizme dinsel bir ~~hakk~~ güvenle. Gerçekten de Hruşçev bizim kuşağımıza komünizmi göreceğimiz vaadini verdi. Bunlara Hruşçev'in Batı'nın çöküşüne sarsılmaz inancını, bizim demokrasimizin Batınınkinden çok daha gelişmiş olduğuna ve Batıya ekonomik ^{asıdan} yetişmek üzere olduğumuza fanatik bir şekilde inandığını, bağlantısız dünya ile politik bağlaşıklıkla sosyalist sistemin politik güçlerinin kısa zamanda iki katına çıkacağını ümdüğünü ekleyecek olursak, ozamanki Sovyet yönetiminin düşüncesinde Batı ile diyalogumuzda sayısız avantajlar sunan ortamın ~~(beninin)~~ hakkında bir fikir edinebiliriz.

Gerçekten de Hruşçev barış içinde birarada yaşamayı savunuyordu ve bunu Ekim 1962'de Karayibler bunalımı sırasında kanıtladı. Hruşçev Küba'ya füzeleri gizlice soktuktan sonra ~~ABD~~ ABD'nin baskısıyla, nükleer çatışmaya çekilmek yerine, onurunun kırılmasını seçerek bu füzeleri açıkça çekmeyi kabul etti. Barışı gerçekten istedi. Ama onun yukarıda bahsedilen dünya görüşü/ve öteki tarafı ^{yle} geçmekte olduğumuza, dengenin/büyük ölçüde bizden yana değişeceğine safça inanmasıyla, Hruşçev'in Batı ile diyalogu geliştirme ve uzlaşma isteği, ~~fiilen~~ ^{en hafif anlatımla} söyleyecek olursak, kapsamlı olmaktan uzaktı. (Yazımda öteki tarafın politikalarına ve konumlarına az yer verdim, çünkü öteki taraf da şimdi olduğu gibi diyalogu amaçlamıyorlardı, çünkü onlar da daha sonraki moral ve politik sıkıntılı onyılları yaşamamışlardı ve ~~anlamsız~~ anlamsız nükleer silahlar yığınlarının izdirabını öğrenmemişlerdi.)

Sovyet diplomasisinin kullandığı yöntemler ve Batının haklı

çıkarlarını anlama ~~düzeyi~~ ve dikkate alma düzeyi ilan ettiğimiz barışçı amaçlara uygun düşmüyordu. Açıkça söylemek gerekirse, biz titiz bir şekilde, itinayla kabul edilebilir ödünler hazırlamaktan çok, bir görüntü yaratmaya ilgi duyuyorduk.

Nikita Kruşçev Birleşmiş Milletler 15. Genel Kurulu'nda evrensel ve tam ~~bir~~ silahsızlanma ~~temellerini~~ üzerine bir anlaşmanın temellerini sundu. Anlaşma nükleer silahlardan askeri okullara kadar, tüm silahların kaldırılmasını içeriyordu. Ama önerilen süre (dört yıl) gerçekçi değildi. "Başka bir koordineli takvim"i dışlamamış olmamıza rağmen, Sovyet lideri böylesi bir anlaşma için 5-10 yıl görüşmeyi öneren zamanın İngiltere Başbakanı Harold McMillan ¹ / ~~ilaxalaxaxkix~~ alaya aldı.

~~Axxx~~ Neredeyse 30 yıl sonra, bugün her ikisinin de çok aceleci olduklarını görüyoruz. Denetleme mekanizması çok belirsizdi ve şimdi bunu Sovyet-ABD INF anlaşmasından sonra açıkça görüyoruz.

Bu yüce bir amaçtı, ama her amaç gibi bu da ona ulaşma yollarından ayrı düşünülemez. ~~Anlaşma~~ ^{xxx} Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda ~~anlaşma~~ anlaşma tasarısının tartışılması önerilirdi, böylece *konuyla ilgili tüm salıma, uluslararası çaptaki bir propaganda etkinliği düzeyine indirildi.*

Bugün, çok sayıdaki Cenevre turlarından sonra bunların farklı şekilde tartışılması gerektiğini anlıyoruz. Ozamanlar tek basit engeli kaldıramadık; anlaşmayı nerede görüşeceğimiz konusunda anlaşamadık: Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda mı, yoksa Batı'nın ısrar ettiği gibi bir politik komitede mi? Bu sağduyunun bir başka (ve sonuncu olmayan) yenilgisi ve egemen olan yanlış anlamının bir zaferiydi.

ABD
 Hruşçev 19 New York'dan, /1960 yılındaki Cumhurbaşkanlığı
 ları
 seçiminden üç hafta kadar önce ayrıldı ve onun konuşmaları
 Cumhurbaşkanlığı yarışına girdi. General
 Eisenhower Beyaz Saray'dan ayrılmadan önce askersel sanayi komplek-
 sinin tehlikeli biçimde artan etkisi üzerine ünlü uyarısını yaptı.
 Ama genç ve gösterişli John Kennedy, Hruşçev'in bir Sovyet işletme-
 sinin "sosis gibi füze ürettiği" şeklindeki çarpıcı tanı-
 mını sömürerek, ABD'nin füzelerde Sovyetler Birliği'nden geride
 kalmasından yararlandı, kalışını kullandı.

Kennedy'nin varsayımı yanlıştır, ama seçimlerde
 Nixon'u yenilgiye uğratmasına yardımca oldu ve Cumhurbaşkanı oldu.
 Kıtalararası 1.000 balistik füze üretmek üzere
 nefes kesici bir program hazırladı. ABD 1962 sonbaharında Sovyet-
 ler Birliği'ne Küba'dan füzelerini çekmesi için baskı yaptı, ama
 Sovyet liderleri ve ordusu, ABD'nin nükleer füzelerdeki açık
 üstünlüğünden pratik sonuçlar çıkardılar. (O zamanın ABD Savunma
 Bakanı Robert McNamara'nın tahminlerine göre ABD Sovyetler Birli-
 ği'nin 30 katı kadar nükleer başlığa sahipti.)
 Hruşçev'in 2 yıl sonra istifası ^{yanında ise} Sovyet ^{arabesk} silahlı güçleri ^{tam yetki}
 ye sahip oldu.

Sovyet bilimcilerinin, Sovyetler Birliği'nin son on yıllar
 boyunca izlemiş olduğu dış ve iç politikasını dogmatik olarak
 değil, ciddi, analitik ve eleştirel biçimde gözden geçirmeleri
 gerekecektir. Söz konusu dönemin belgeleri şimdiye dek gizli kalmış-
 tır ve biz Sovyetler Birliği-ABD ilişkilerinin, ^{en fazla} ^{1/3}
 etki-tepki ilkesine göre nasıl geliştiğini tahmin edebiliyoruz.
 (yüksek bir olasılık payıyla)

Amerikalılar Vietnam'da savaşırken nükleer füzelerde aramızdaki mesafeyi kapattık ve 1970'lerin başlarında askersel ve stratejik dengeyi sağladık. Yumuşamanın ilk döneminde SALT ve Anti Balistik Füze A anlaşmalarını imzaladık, ama yeni ~~ki~~ tipte füzeler "sosis gibi" üretiliyordu ve askersel gelişmenin büyük ataletini kırmak güçtü. ~~Bu, nicelik olarak ve alanda güçlü olmak için gösterilen çabayla destekleniyordu.~~ ~~Bu, Brejnev'in durgunluk döneminin bir unsuruydu.~~

Zorluklar arttı. ABD'de, Sovyetler Birliği'nin askeri gücünün artmasının Sovyetler Birliği'nin askeri tehdidinin artması demek olduğunu iddia eden yeni tutucular güçlendiler. Bu tutum 1980'de Reagan'ı iktidara getirdi. Son tur en keskin olanıydı. "Vahiy" kelimesi daha önce hiç bu kadar sık kullanılmamıştı. Reagan Beyaz Saray'daki iki dönemi boyunca askeri programlara iki trilyon dolar ayırdı. Silahlanma yarışa deliliği zirvesine ulaştı.

Sovyetler Birliği'nde yeni bir dönem başlarken, gelecek umutsuz görünüyordu. Yeni Sovyet yönetimi, Mihail Gorbaçov'un BM'de ~~nitelendirdiği~~ "farklı bir dünya" olarak nitelendirdiği dünyanın gerçeklerinin temelden yeni bir anlayışını geliştirdi.

Gerçek anı (üç yıl önce Cenevre'de ~~ulusal edilen sözcük~~ ^{kullanılan ifade}) acılı bir şekilde ^{indeme} geldi. Buna giden yol Cenevre ve Reykjavik'ten geçti. Sonunda, bir yıl önce INF anlaşması imzalandı. Boşluğun yerini ~~ulusal~~ iyi niyet, güven ve medeni diyalog doldurdu. ~~Bu kişisel temaslar bir norm oldu ve George Bush ile süreklilik ilkesinin düzenlenmesini olanaklı kıldı.~~

Başka bir deyişle iki taraf çatışma mekanizmasının yerine işbirliği mekanizmasını geçirdi ~~dos~~. Bu, mucezeler ya da çabuk so-

nuçlar vaatetmez ama iki taraf arasında hedefler ve bunlara ulaşmanın araçları üzerine büyük ölçüde görüş birliği vardır.

Tarihinizi gözden geçirirken dikkate almamız gereken bir şey daha vardır. S.B. Yüksek Sovyeti 1960 yılında Sovyet silahlı güçlerinin ~~1,2 milyon~~ tek taraflı olarak 1,2 milyon kişi azaltılacağını ilan etti. Ek Karar Kruşçev'in BM konuşmalarında vurgulanmıştı. Silahlı güçlerinizi tam olarak üçte bir azalttık. Şimdi silahlı güçlerinizi ~~500.000~~ tek taraflı olarak 500.000 kişi azaltma yükümlülüğünü üstlendik, ki bu Batı'nın tahminlerine göre onda bir oranındadır; bizim rakamlarımız henüz açıklanmamıştır. Doğrudan karşılaştırma sakıncalı görünüyor, ama gereklidir. Çünkü ancak nesnel olgular doğru sonuca götürebilir. ^(*) Bu örneğin dünyanın ve ülkemizin ~~gelişimi~~ ^{Yeni dönemde askeri gücüne ne kadar yavaş olarak arttığını gösterecektir.}

Bunun da resmi açıklaması yoktur, ama 1960'larda ve 1970'lerde Çin-Sovyet ilişkilerinde ~~gerginlik~~ gerginlik döneminde, ki bunun çapı abartılmıştı, silahlı güçlerin arttığı açıktır.

Avrupa'yı bölen ~~sınır~~ sınır boyunca çatışma ilkesi işledi (~~FAC~~ FAC'nin silahlı güçleri de artıyordu). Buna ek olarak, ^{bürokrasi yetkililerinin (ve) pisliği, uzun vadeli davranışları bir politik yetersizlik olmanısı belirtilebilir.}

Yarım milyonluk indirim, Moğolistan'dan ve ~~Avrupa~~ Doğu Avrupa'dan birliklerin bir kısmının çekileceğinin açıklanması askeri alanda fazla ileri gidilmiş olduğunun ~~kabul edilmesi~~ ^{gerçekten} demektir. Bu, perestroykanın/muazzam bir barış ve işbirliği potansiyeline sahip olduğunun inandırıcı bir kanıtıdır. ~~Doğuda~~ ^{Bu,} Doğuda ve Batıda kuşkuvarın en çok olduğu bir alandaki kanıttır. ~~Yeni adımlar~~ ^{Yeni adımlar} ~~Atlantik'ten Urallar'a kadar olan bölgede konvansiyonel~~ ^{Atlantik'ten Urallar'a kadar olan bölgede konvansiyonel}

silahların ve silahlı güçlerin azaltılması üzerine yakında yapılacak olan ve kuşkusuz tarihsel öneme sahip olan görüşmeler için elverişli bir ~~xxx~~ ortam yaratmaktadır. Görüşmeler kolay olmayacak. NATO hala Varşova Andlaşması Örgütü'nün üstün olduğu görüşünden hareket etmekte, ama başarı olanaklı ve gereklidir. Görüşmelerin başarıyla sonuçlanması ortak Avrupa evinin oluşturulmasını ve uluslararası ilişkilerin tamamen yenilenmesini teşvik edecektir.

Doğru yolda olduğumuzda kuşku yoktur. Gene de, Birleşmiş Milletler kürsüsünden ilan edilenin benzeri girişimlerⁱ sürdürmek için daha çok cesarete gereksinimimiz var. Böylesi ^{bir} cesaret, uzak görüşlülüğün ve bilgeliliğin *kardeşidir...* Daha çok açıklığa gereksinimimiz var, özellikle de, ulusu ve dünyayı karanlıkta bırakan, ~~gizliliğin~~ gizliliğin gülünç düzeye vardırıldığı alanlarda. Açıklık, politik ve ~~xx~~ maddi olarak karşılığını görmektedir ve şimdiye dek silahlanmaya ayrılan kaynakları kurtaracaktır.

Geçen hafta hoşgörü üzerine, farklı olmayı/kötü ya da mutlaka düşman olarak görmemeye hazır olma ve farklı kalarak, farklı tarzda düşünerek birlikte yaşamayı öğrenme yeteneği üzerine söylenen sözler 28 yıl önce tasarlanamazdı. Hatasız olma üzerine aptalca doktrini reddettik. Başkalarını anlamaya başlıyoruz. Ve ~~şimdi~~ perestroyka ~~anahtarı~~ döneminde *(yani perestroyka döneminde?)* doğru anlaşılacak istiyoruz, çünkü bu, perestroykanın başarısızlık için önemli güvence sağlayacaktır. ^{Herkes de} ~~bizi de~~ giderek daha ~~iyi~~ anlaşılacak *başlıyor.*

(İzvesiya, 14 Aralık 89'dan)
soviyetlerdir.

(*) Yatı yatırıldığında, Varşova Paketi ülkeleri, kendilerinin ve NATO ülkelerinin askeri güçleri üzerine verileri henüz açıklamamışlardır.